

Initiatiefvoorstel

Onderwerp: Maatschappelijke inspanning 'Steenwijkerland schoon, heel en veilig'

Voorstel aan de gemeenteraad van Steenwijkerland om te besluiten:

1. In te stemmen met genoemd initiatief voorstel;
  - A. Het College van B&W een plan te laten opstellen, hoe samengewerkt kan worden met relevante partners (Provincie, politie, IGSD, NWG, Rova, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer ect) en vrijwilligersorganisaties om zo werkzoekenden te verbinden met maatschappelijk nuttige activiteiten;
  - B. Hierover uiterlijk in november 2016 in de politieke markt een concreet plan van aanpak te presenteren.
  - C. De voortgang inzichtelijk te maken in de rapportage

Steenwijk, 5 juli 2016,

Bram Harmsma

Samenvatting

Sinds enige tijd kunnen gemeenten een tegenprestatie vragen bij een bijstandsuitkering. VVD Steenwijkerland vindt het heel normaal dat je wat terugdoet voor de maatschappij als je een bijstandsuitkering ontvangt. We geloven in meedoen en dat iedereen presteert naar vermogen. We willen dat mensen maximaal worden gestimuleerd om in zichzelf te geloven. We vinden het goed om van mensen te verlangen dat ze bijdragen aan de eigen re-integratie. Een tegenprestatie kan wat VVD Steenwijkerland betreft goed gebruikt worden om Steenwijkerland veiliger, schoner en mooier te maken. Door de inwoners in te zetten voor onbeloonde maatschappelijk nuttige activiteiten in de openbare ruimte, school of kantine kunnen zij een wezenlijke bijdrage leveren aan een veiliger, schoner en mooiere gemeente. Onder het motto: 'Werk is de beste zorg die we kunnen geven'. Want mensen in een bijstandsuitkering hebben bepaalde kwaliteiten die waardevol zijn en aangewend kunnen worden voor het maatschappelijk belang. Veel mensen met een uitkering hebben tijd beschikbaar en hun kennis en vaardigheden graag willen gebruiken.

Het initiatiefvoorstel is unaniem met 26 stemmen vee aangenomen. JSE

Inleiding

Wat VVD Steenwijkerland betreft is werk bij uitstek het middel om uit armoede te komen en daaruit te blijven. Het leveren van een tegenprestatie is vaak niet alleen een weg naar werk, maar ook een manier om maatschappelijk actief te blijven. Mensen blijven niet alleen in het werkritme, het vergroot ook hun werknemersvaardigheden en hun sociale netwerk en daarmee de kans op eventueel betaald werk. Door maatschappelijk nuttig werk te doen wordt ook het zelfvertrouwen van mensen vergroot.

Daarom doen we in dit initiatiefvoorstel enkele voorstellen hoe bijstandsgerechtigden door middel van hun tegenprestatie een waardevolle bijdrage kunnen leveren aan de gemeente, de inwoners en hun kansen om naar een echte baan door te stromen vergroten. Bij al deze voorstellen gaat het ondanks de grote meerwaarde die de werkzaamheden hebben, telkens over vrijwilligerswerk waar nimmer betaald werk tegenover zal kunnen staan. En het gaat uit van een keuze voor de bijstandsgerechtigde welke vrijwilligerswerk het beste bij hem of haar past.

Tegenprestatie tot nu toe in Steenwijkerland

Per 1 januari 2015 zijn de Participatiewet en daarmee nieuwe bijstandsregels in werking getreden. Vanaf dan kan de gemeente inwoners vragen om iets terug te doen voor de uitkering. Dat kan door onbeloonde maatschappelijk nuttige activiteiten uit te voeren op bijvoorbeeld een school of in een wijkhuis. Kortom, momenteel geeft de Wet Werk en Bijstand gemeenten de mogelijkheid om vrijwilligerswerk te verplichten of te stimuleren. Hierbij moet te allen tijde in acht worden genomen dat het niet gaat om vervanging van betaalde arbeid.

Bij een tegenprestatie gaat het om een onbetaalde maatschappelijk nuttige activiteit van beperkte duur en omvang, bijvoorbeeld voor een paar uur per dag of per week gedurende een paar weken of maanden. Het mag geen werk zijn waarvoor iemand regulier betaald hoort te worden. Bij de inhoud, omvang en duur van de tegenprestatie, wordt rekening gehouden met uw persoonlijke omstandigheden.

In Steenwijkerland is de VVD van mening dat de gemeente van burgers die een beroep doen op gemeentelijke ondersteuning mag verlangen dat zij zichzelf ook naar vermogen inzetten voor verbetering van hun eigen leefsituatie. De VVD pleit voor een sluitende aanpak: niemand in de bijstand zit thuis. Voor iedereen is er een mogelijkheid om vrijwilligerswerk te doen of wellicht terug te gaan naar school. Dit is geen belemmering voor het vinden van betaald werk, maar juist een mogelijkheid zoals eerder in dit voorstel betoogd. Ook als iemand vrijwilligerswerk doet blijft er voldoende tijd over om te solliciteren. Want doorstromen naar betaald werk is altijd het doel. In Steenwijkerland is vooralsnog geen structureel plan inzake de tegenprestatie. VVD hoopt hier met dit voorstel verandering in te brengen. We hebben immers een verordening vastgesteld met betrekking tot de tegenprestatie en met dit voorstel kan de gemeenteraad deze verordening beter toepassen want uit de meest recente kwartaalrapportage van de IGSD blijkt dat er inmiddels een start is gemaakt.

Invulling tegenprestatie

De wetgever heeft gemeenten veel beleidsvrijheid gegeven om beleid te ontwikkelen betreffende de inhoud, omvang en duur van de tegenprestatie zodat rekening kan worden gehouden met de lokale situatie en de persoon die het betreft. De beleidsvrijheid strekt echter niet zo ver dat gemeenten de wettelijke bevoegdheid hebben om in de verordening de tegenprestatie niet als verplichting op te nemen. Om de kaders te bepalen voor het leveren van een tegenprestatie naar vermogen, moeten een aantal vragen beantwoord worden:

- Wel of niet een tegenprestatie opdragen aan personen met een korte afstand tot de arbeidsmarkt?
- Hoe worden de werkzaamheden ingezet en hoe deze te toetsen?
- wat is de duur en omvang van de tegenprestatie?

Wij vragen van het College deze vragen uit te werken en antwoord te geven hoe we in Steenwijkerland invulling gaan geven aan de tegenprestatie naar vermogen.

Noodzaak tegenprestaties op het gebied van veiligheid, afvaldumping en verloedering

Hoewel Steenwijkerland in zijn totaliteit langzaam maar zeker veiliger wordt, valt er nog een hoop te verbeteren op zowel het gebied van de objectieve -als subjectieve veiligheid. Zo is in 2015 bijvoorbeeld het aantal woninginbraken ten opzichte van 2014 toegenomen met 18,8%. Daarnaast is het aantal illegale afvaldumpingen in de gemeente Steenwijkerland steeds meer toegenomen. Ook het storten van afval in natuurgebieden neemt toe. Op veel plaatsen in Steenwijkerland waar zwerfvuil/rommel ligt zoals: openbare ruimte, openbaar groen, havens en water is dit geen reclame voor onze gemeente. Dit past niet bij een zogenoemde "toeristische gemeente". Helaas worden ook in de gemeente Steenwijkerland door de politie regelmatig vernielingen geregistreerd en zijn er veel plekken die een opknabbeurtje kunnen gebruiken. Tot slot is ook het gevoel van onveiligheid is toegenomen in Steenwijkerland.

Dit zijn zaken waar we als gemeente allerm minst tevreden mee kunnen zijn. De VVD is er van overtuigd dat de inzet van bijstandsgerechtigden een positief effect kan hebben op bovenstaande problematiek. Zo zouden de genoemde feiten teruggedrongen kunnen worden en kan de veiligheidsbeleving worden verbeterd door bijvoorbeeld de aanwezigheid van gastheren en – vrouwen in de openbare ruimte. Of het ophalen van afval in de zomermaanden bij havens. Wat de VVD betreft wordt er in aanvulling op alles wat er al gedaan wordt een beroep gedaan op bijstandsgerechtigden Steenwijkerlanders om zich in te zetten voor algemeen maatschappelijk nut. Een hele reeks onderzoeken heeft duidelijk gemaakt dat gebieden met veel sociale cohesie en een schone en hele openbare ruimte, lagere niveaus van misdaad kennen. VVD Steenwijkerland doet – met kennis van dit gegeven– hieronder een aantal concrete voorstellen over hoe bijstandsgerechtigden een bijdrage kunnen leveren.

Voorstel 1. Veiligheidsambassadeurs: extra ogen en oren

In de rol van veiligheidsambassadeur kunnen inwoners een belangrijke bijdrage leveren aan de veiligheid en leefbaarheid in hun buurt. Zij zijn alert op onveilige situaties, delen tips en informatie en fungeren als contactpersoon tussen de buurtbewoners en professionals. Daarnaast kunnen deze extra paar ogen en oren bepaalde veiligheidsproblemen nader in kaart brengen en deze informatie uitwisselen met de politie en/of gemeente. De precieze invulling van het takenpakket van de veiligheidsambassadeurs zal per kern verschillen, maar zal in zijn algemeenheid bestaan uit toezicht houden, waarbij nadrukkelijk gelet wordt op verdachte situaties, het verspreiden van tips en informatie, het bieden van een luisterend oor aan slachtoffers, het melden van problemen in de openbare ruimte (verkeerd aangeboden afval, kapotte straatverlichting, vernielingen en graffiti, etc.), het fungeren als tussenpersoon tussen buurtbewoners en professionals en het in kaart brengen van veiligheidsproblematiek. In praktijk zullen professionele partijen, zoals de politie of gemeente, de veiligheidsambassadeurs aansturen en op de hoogte stellen van bepaalde trends. Bij inbraakgolven op een bepaalde plek, kunnen veiligheidsambassadeurs extra alert zijn op verdachte situaties en buurtbewoners hierover informeren.

De rol van veiligheidsambassadeur heeft niet alleen een positieve werking op de buurt, maar ook op de persoon zelf. Naast werkervaring komen zij in aanmerking voor workshops en trainingen en worden zij door meerdere professionals in de veiligheidswereld geïnstrueerd en aangestuurd. De veiligheidsambassadeurs zorgen dus niet alleen voor een veiligere buurt, maar ontwikkelen ook nieuwe vaardigheden en investeren in zichzelf door actief te blijven.

Voorstel 2. Schouwen van buurten & kernen

Uit onderzoek blijkt dat een verloederde openbare ruimte een negatief effect heeft op zowel de subjectieve als de objectieve veiligheid. Vanuit achterstallig onderhoud, rondslingerend afval en de aanwezigheid van graffiti kan het signaal uitgaan dat de gemeente zich niet om de betreffende buurt bekommert. De Broken Windows-theorie stelt dat tekenen van norm-overschrijdend gedrag ander norm-overschrijdend -en zelfs crimineel gedrag uitlokt. Vuil trekt vuil aan. Het is daarom belangrijk dat tekenen van verloedering snel worden aangepakt.

Voor het signaleren van vernielingen en achterstallig onderhoud is de gemeente Steenwijkerland grotendeels afhankelijk van de meldingen van inwoners. Zij zijn immers de ogen en oren van de wijk. De VVD roept alle Steenwijkerlanders op om actief meldingen te doen van gebreken in de openbare ruimte, maar denkt dat bijstandsgerechtigden hier in het bijzonder een bijdrage aan kunnen leveren. Sinds 2010 wordt in Steenwijkerland geschouwd door een vaste groep burgerschouwers. Jaarlijks komen deze vrijwilligers bij elkaar om ervaringen te delen en de resultaten te bespreken. Aan de hand van dit model kan de burgerschouw worden uitgebreid. Met simpele instructies over wat, bij wie en op welke wijze gemeld kan worden, kunnen meer gebieden geschouwd worden. Op een speciale lijst wordt bij gehouden welke meldingen zijn doorgestuurd. Hiermee wordt op centraal niveau duidelijk in hoeverre de schouwen effect hebben gesorteerd.

Voorstel 3. Werkzaamheden naar keuze

Het is van belang dat uitkeringsgerechtigden invloed kunnen hebben op de keuze van de maatschappelijk nuttige activiteiten, zodat de activiteiten zoveel mogelijk aansluiten bij hun wensen en mogelijkheden. Dat werkt motiverend. De VVD ziet dan ook het liefste dat mensen zelf met voorstellen komen voor maatschappelijk nuttige activiteiten. Bij gebrek aan creativiteit kunnen mensen ook kiezen uit onderstaande werkzaamheden.

Lijst van het ministerie SZW van zinvolle werkzaamheden.

- koffie/thee schenken in de verpleegtehuis
- meelopen met de dierenambulance
- opknappen, schoonmaken, onderhouden van speeltuinen of gemeentelijke terreinen.
- taalmaatje voor nieuwkomers
- helpen bij het oversteken van kinderen
- inzet bij sportevenementen
- voorlezen op scholen
- moesstuin aanleggen met leerlingen uit groep 5 of 6 basisschool
- een functie vervullen in bijvoorbeeld de cliëntenraad
- bezoek aan eenzame ouderen
- boodschappen halen voor Wmo-clienten/hulpbehoevende/ouderen
- hand/spandiensten op school
- helpen bij festivals / evenementen
- lunch verzorgen op basisscholen
- werkzaamheden in dierenasiel
- vrijwilliger bij sportverenigingen
- ondersteunen bij wijkactiviteiten
- hulp bij reizen met openbaar vervoer
- computermaatje
- ondersteunen bij wijkactiviteiten (halen/brengen)
- werkzaamheden op zorgboerderij
- fietsles geven
- mantelzorg/mantelzorgondersteuning.

Financiële gevolgen

Het initiatiefvoorstel heeft betrekking op het sociaal domein. De kosten van het voorstel gaan in de opstartfase voornamelijk zitten in het aansturen en begeleiden van mensen, het maken van een planning en het aanschaffen van materiaal. Het is nadrukkelijk de bedoeling om zoveel mogelijk bestaande partners te incorporeren waardoor bestaande zaken worden geclusterd. Door slim en nuttig dingen bij elkaar te brengen en zinvol om te gaan met middelen kan de onderstaande bijdrage na verloop worden verminderd.

Wij stellen voor dat de geschatte kosten van ~~€150.000~~ structureel ten laste worden gebracht van de budgetten in het sociaal domein. *Winnen de begroting van de BgSD.*

